

Βασικές οδηγίες για τη διδασκαλία του θέματος «1821-Ευαγγελισμός»

Βασίλης Οικονομίδης
Καθηγητής Προσχολικής Παιδαγωγικής

- Αποφεύγουμε παραμύθια για την προσέγγιση του 1821 και παρουσιάζουμε τα ιστορικά γεγονότα. Αντίθετα, χρησιμοποιούμε ως συνοδευτικά και όχι ως κύρια κείμενα της διδασκαλίας μας θρύλους και λογοτεχνικές προσεγγίσεις (π.χ. Το κυπαρίσσι του Μυστρά, Τα Ελληνάκια).
- Δίνουμε έμφαση στις συνθήκες σκλαβιάς κάτω από τις οποίες ζούσαν οι Έλληνες και στην απόφασή τους να πολεμήσουν για την ελευθερία τους. Αναλύουμε το σύνθημα «Ελευθερία ή Θάνατος» στο ιδεολογικό του μήνυμα. Αναφορά στην ελληνική σημαία και στη σύνδεσή της με τις συλλαβές της φράσης.
- Παρουσιάζουμε 7-8 ήρωες και ηρωίδες του 1821 της στεριάς και της θάλασσας και εντοπίζουμε με την εικόνα τους τη δράση τους στον χάρτη, αναφέροντας χαρακτηριστικά κατορθώματά τους. Περιγραφή ηρώων, λίγα στοιχεία από τη ζωή τους, συζήτηση με τα παιδιά. Κολοκοτρώνης, Καραϊσκάκης, Ανδρούτσος, Μιαούλης, Κανάρης, Μπουμπουλίνα, Μαυρογένους είναι από τις βασικές μορφές ηρώων/ηρωίδων.
- Αναφερόμαστε σε ξεχωριστές δραστ. στο Κρυφό Σχολειό και στον Ζάλογο αναδεικνύοντας τη σημασία τους (διατήρηση της πολιτισμικής εθνικής και θρησκευτικής ταυτότητας, σεβασμός στην ελευθερία και αξιοπρέπεια κάθε ανθρώπου). Σε ξεχωριστές δραστ. αναπαριστούμε κάθε γεγονός.
- Συζητάμε για τον τρόπο ζωής των Ελλήνων του 1821 (φορεσιές, μουσική, χορός, σπίτια, χωριά) χωρίς να ξεφεύγουμε και να καταλήγουμε σε λαογραφία. Παρουσιάζουμε τις στολές Τσολιά και Αμαλίας και, ενδεχομένως, τις κατασκευάζουμε.
- Χρησιμοποιούμε ποικίλους πίνακες ζωγραφικής σχετικούς με το 1821.
- Μαθαίνουμε και τραγουδάμε ποιήματα και τραγούδια που θα χρησιμοποιήσουν τα παιδιά στη σχολική τους εορτή με θέματα: 1821, Ελλάδα, ελευθερία (π.χ. παιδικά ποιήματα, δημοτικά τραγούδια). Θυμόμαστε τον Εθνικό Ύμνο.
- Συγκρίνουμε καταστάσεις ζωής σε συνθήκες ελευθερίας και σκλαβιάς (τι μπορούμε και τι δε μπορούμε να κάνουμε (δημοκρατία, ασφάλεια, εκπαίδευση, εξασφάλιση βασικών αγαθών κ.ά.). Αναδεικνύουμε τη σημασία του αγώνα για την ελευθερία. Αυτό είναι το κύριο στοιχείο της διδασκαλίας. Αναφορές σε καταστάσεις ειρήνης-πολέμου μπορούν να γίνουν σε μόνο 1-2 δραστ.
- Χρησιμοποιούμε ιστοριογραμμή για να δείξουμε ότι Ευαγγελισμός και Επανάσταση 1821 έγιναν σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους. Αναδεικνύουμε το ταυτόσημο χαρμόσυνο μήνυμα των δύο γεγονότων: έρχεται ο Χριστός για να σώσει τον κόσμο, έρχεται η ελευθερία στην Ελλάδα.

- Κατασκευές και άλλες εικαστικές δραστ. σχετικές με το 1821 και της ελληνικής σημαίας.
- Ψυχοκινητικές δραστ. με σκυταλοδρομίες σημαιών, αγωνίσματα των κλεφτών (σημάδι με σακουλάκια που πετάμε σε κουβαδάκια, υπερπήδηση εμποδίων κ.ά.), παρέλαση (επαφή των παιδιών με την κίνηση σε ρυθμό) .
- Μαθηματικά με Τσολιάδες, Αμαλίες, τσαρούχια.
- Φωνολογικές δραστ. με αφορμή τα επώνυμα των ηρώων, κατασκευή πρόσκλησης για τη σχολική εορτή κ.ά.
- Στις ελεύθερες δραστ. όλης της εβδομάδας έχουμε σχετικά βιβλία (υπάρχουν πολλά στις Βιβλιοθήκες με πολλές εικόνες, π.χ. βιβλία των εκδόσεων Στρατική για τους ήρωες και την Επανάσταση), εικόνες σε παζλ, μουσική-τραγούδια σχετικά με το 1821.
- Χρησιμοποιούμε ποικίλο εποπτικό υλικό και βιβλία με πλούσια εικονογράφηση (π.χ. Ιστορία Ελληνικού Έθνους, τόμ. ΙΒ'), οπωσδήποτε προσωπογραφίες ηρώων.
- Στη διδασκαλία μας ενσωματώνουμε τις πρόβες για τη σχολική εορτή.
- Ο Ευαγγελισμός παρουσιάζεται αφηγηματικά και μπορεί να αναπαρασταθεί σε άλλη δραστ.
- Χρησιμοποιούμε εικόνες που δείχνουν τον Αρχάγγελο Γαβριήλ να κρατά είτε κηρύκειο είτε λουλούδι (κρίνο) εντοπίζουμε τις διαφορές. Δεν αναπαράγουμε τις ανοησίες που λέγονται (στην κοινωνία, στο διαδίκτυο κ.ο.κ.) για τον κρίνο (π.χ. τον μύρισε η Παναγία και συνέλαβε τον Χριστό κ.ά.). Ο κρίνος δεν είναι το κύριο στοιχείο του Ευαγγελισμού, αλλά ένα εικαστικό στοιχείο που προστέθηκε από ζωγράφους και αγιογράφους. Παρουσιάζουμε εικόνες με και χωρίς κρίνο και τις σχολιάζουμε.
- Στις εικαστικές δραστ. δεν επιμένουμε στον κρίνο, αλλά προτιμούμε τη ζωγραφική απόδοση του Ευαγγελισμού ή δημιουργία εικόνας με ψηφιδωτό (κομμάτια από κάνσον), επικόλληση σε ξύλο κ.ά.
- Εντοπισμός της λέξης Ευαγγελισμός σε άλλες γνωστές (Βαγγέλλης, Ευαγγελία, Ευαγγέλιο) αναφορά της σημασίας της και επισήμανση όσων ονομάτων εορτάζουν.
- Στην ιστοριογραμμή εντοπίζουμε με τα παιδιά τις διαφορετικές εποχές στις οποίες συνέβησαν τα δύο γεγονότα (Ευαγγελισμός, 1821), αναλύουμε την ιδεολογική σύνδεσή τους (Ευχάριστη αγγελία η Γέννηση του Ιησού-Ευχάριστη αγγελία ο αγώνας για την ελευθερία της Ελλάδας) και εξηγουμε γιατί επελέγη η ημέρα της εορτής του Ευαγγελισμού για την κήρυξη της Επανάστασης το 1821.
- Ανάλογα με τον προγραμματισμό της διδασκαλίας μία προτεινόμενη κατανομή στις 4 ημέρες είναι η ακόλουθη: Δευτέρα – Τετάρτη επεξεργασία του 1821, Πέμπτη επεξεργασία του Ευαγγελισμού και ανακεφαλαίωση.